

L'AMISTAT SEGONS ELS FILÒSOFS

Les tesis bàsiques del filòsofs sobre l'amistat

ARISTÒTIL (384-322 a.C.): La *philia* uneix els éssers que trien viure en una benevolència recíproca. “[Els virtuosos] *estimant el seu amic estimen allò que és bo per a ells mateixos, perquè l'home bo esdevé un bé per a qui és el seu amic*” (Ètica a Nicòmac, Llibre VIII). De fet, segons el seu parer hi ha tres tipus d'amistats possibles: 1) la que es fonamenta en la utilitat, on tots els amics troben algun profit, 2) la que es fonamenta en el plaer, típica de la joventut, on tots els amics se senten atrets per l'enginy, la diversió, la simpatia i les qualitats agradables dels altres i 3) la que es basa en la bondat, on els amics s'ajuden mútuament i s'esforcen per ser bons. Aquesta amistat és la *philia* (φιλία), que de debò val la pena. L'autèntic amic és: “*un altre jo de mi mateix*”.

CICERÓ (106-43 a.C.): Al món romà, l'amistat (*amicitia*) implica que no hi ha només una relació particular privilegiada; els amics també han de ser aliats en l'àmbit públic. Sense amistat no hi pot haver un autèntic esperit republicà perquè la república es fonamenta en la virtut i en la franquesa dels ciutadans. Per això l'amistat: “*no és altra cosa que veritat i sinceritat*” i hem d'estar preparats per “*adreçar als nostres amics avisos i retrets*”.

ERASME DE ROTTERDAM (1466-1536): La bogeria és la mare de l'amistat. Com que els homes són tan diversos i no n'hi cap que no tingui defectes, cal ser boig per tenir amics. De fet, Cupido, el petit déu de l'amor i l'amistat és cec. No hi ha amistat sense indulgència envers els amics. Però al mateix temps aquesta cosa tan ridícula que és l'amistat és també un dels fonaments d'una societat que viu amb alegria.

MONTAIGNE (1533-1592): Va tenir un gran amic, La Boétie, que va morir jove i va reflexionar sobre el tema a partir d'aquesta experiència personal. Quan es pregunta per què es van fer amics respon amb una coneguda frase: “*perquè era ell, perquè era jo*”. L'amistat no es pot reduir, a parer seu, a la trobada de dos éssers racionals. Es decideix per “*la fortuna*” i té alguna cosa de “*força inexplicable i fatal*” (Assaigs).

LA ROCHEFOUCAULD (1613-1680): No creu que existeixi l'amistat desinteressada. En el fons m'estimo a mi mateix quan estimo els meus amics i sovint “*les virtuts no són res més que vicis disfressats*”. Els humans són per naturalesa egoistes i la veritable amistat: “*és més rara que el veritable amor*”.

KANT (1724-1804): a les seves *Lliçons d'ètica* planteja que tot i ser un ideal, en realitat l'amistat és impossible per raons vinculades a la naturalesa humana que tendeix a l'egoisme. L'amistat absolutament entregada i perfecta, simplement no existeix. Des del punt de vista moral ens hem d'acontentar amb el respecte o la filantropia (val a dir, amb una amistat genèrica envers els éssers humans), purament pragmàtica i racional. També a la “Doctrina de la virtut” de la *Metafísica dels costums* (part II, 1797) Kant tracta l'amistat com un ideal de simpatia i de comunicació que demana “*un amor i un respecte iguals i recíprocs*”.

NIETZSCHE (1844-1900): L'amic de debò és el qui em porta a superar-me. L'autèntica amistat és una emulació, on tots els amics busquen la seva perfecció, orientant-se envers esdevenir "superhomes". La confrontació amb els amics ens fa adonar que: "*cal honorar en l'amic l'enemic mateix*". (Així parlà Zaratustra).

DERRIDA (1930-2004): L'amistat no és ni fusió fraternal ni emulació heroica. Més aviat implica un art del silenci; l'amic no cal que m'ho digui tot i la meva relació amb ell no depèn de grans declaracions, sinó de la seva capacitat de guardar secrets. Com diu ell mateix: "*L'amistat no guarda silenci; és guardada pel silenci*". (Polítiques de l'amistat).